

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Навчально-науковий медичний інститут
Кафедра соціальної роботи, педагогіки і логопедії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Котляр Ю.В.

« 1 » 09 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ТПМ

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Розробник

Берегова М.І.

Завідувач кафедри розробника

Савінова Н.В.

Гарант освітньої програми

Савінова Н.В.

В.о. директора ННМІ

Кузнецова О.А.

Начальник НМВ

Шкірчак С.І.

Миколаїв – 2024 рік

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Теорія та методика виховання дітей з ТПМ	
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка	
Спеціальність	016 Спеціальна освіта	
Спеціалізація (якщо є)	016.01 Логопедія	
Освітня програма	Логопедія та психокорекційний супровід осіб з особливими освітніми потребами	
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)	
Статус дисципліни	Вибіркова дисципліна	
Курс навчання	V	
Навчальний рік	2024-2025	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	2	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	5 кредитів / 150 годин	
Структура курсу: лекції семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	18 год. лекцій 36 год. семінарські заняття 96 год. сам.роботи	
	% аудиторного навантаження	37 %
Мова викладання	українська	
Форма підсумкового контролю	залік	

Розділ 2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

2.1. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Мета навчальної дисципліни полягає в підготовці майбутніх фахівців до виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення в умовах спеціальних навчальних закладів, ЗДО та ЗЗСО з інклюзивною формою навчання.

Завдання (навчальні цілі) дисципліни

- – окреслення найважливіших проблем теорії та методики виховання дітей з порушеннями мовлення;
- розширення та уточнення основних понять теорії та методики виховання, які були висвітлені в курсах психолого-педагогічного циклу (з педагогіки, психології, спеціальної психології, логопедії, основ педагогічної майстерності тощо);
- розкриття взаємозв'язку діяльності педагога і вихованців;
- ознайомлення зі змістом та методами виховного впливу на особистість та колектив учнів, із методикою роботи з батьками школярів, що мають відхилення у мовленнєвому розвитку;
- формування у студентів глибокого розуміння лінгводидактичних і психофізіологічних основ навчання рідного мовлення, озброєння їх спеціальними засобами, методами і прийомами роботи з дітьми з порушеннями мовлення;
- ознайомлення з теоретичними та методичними основами організації виховної роботи в школах для дітей з порушеннями мовлення;
- розширення професійного світогляду студентів, педагогічної ерудиції, розвиток в них здатності до аналітичного осмислення педагогічної дійсності, сприяння усвідомленню студентами засобів і напрямків професійного самовдосконалення.

Міждисциплінарні зв'язки. Філософія, Педагогіка, Психологія (загальна, вікова, соціальна, педагогічна) тощо.

2.2. Очікувані результати навчання.

Вимоги до знань та вмінь студента у результаті вивчення дисципліни:

Студенти повинні знати:

- продемонструвати знання суті та специфіки особистісного, діяльнісного, комплексного підходів до виховання дітей з порушеннями мовлення;
- принципи побудови виховних технологій;
- завдання і принципи взаємодії педагога з сім'ями вихованців;

Студенти зобов'язані вміти:

- визначати принципи та умови функціонування виховного процесу;
- опанувати основи системного аналізу виховного процесу;
- пояснити особливості розвитку дитячого колективу;
- планувати виховну діяльність, доцільно визначаючи мету, завдання та зміст;
- орієнтуватися у виховних ситуаціях;
- діагностувати рівні вихованості дітей з вадами мовлення;
- перебудовувати виховну мету та завдання орієнтуючись на ступінь зміни педагогічної ситуації;
- у практичній діяльності реалізовувати принципи та закономірності виховного процесу,
- адекватно використовувати систему методів, засобів та методичних прийомів виховання.
- здатність до постійного підвищення свого професійного та загальнокультурного рівня, вдосконалення педагогічної майстерності, виконання професійних обов'язків з дотриманням етичних і моральних норм.

Розроблена програма відповідає освітній програмі та орієнтована на **формування компетентностей**:

Фахові компетентності спеціальності (ФК)	СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності. СК-5. Здатність реалізовувати ефективні освітньо-корекційні технології в роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, порушеннями мовленнєвої діяльності, доцільно обирати методичне, інформаційно-комунікаційне та комп'ютерне забезпечення. СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації. СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їх сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб. СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності. СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії. ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Відповідно до освітньої програми очікувані **результати навчання** включають вміння:

ПРН2.	Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної освіти та інклюзивного навчання, логопедії
ПРН5.	Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів
ПРН7.	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом
ПРН8.	Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з

	особливостями психофізичного й мовленнєвого розвитку, діагностико-консультативну діяльність
ПРН9.	Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо
ПРН12.	Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами, порушеннями мовленнєвого розвитку
ПРН17.	Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

3.1 Денна форма навчання

№	Теми	Лекції	Практичні (семін-кі)	Сам. робота
1.	Виховна система: сутність, структура, характеристика основних компонентів	2	4	12
2.	Напрямки виховання дітей з порушеннями мовлення	2	4	12
3.	Традиційні виховні системи	2	4	12
4.	Принципи виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення	2	4	12
5.	Методи виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення	4	6	12
6.	Особливості виховання дітей з порушеннями мовлення	2	4	12
7.	Дитячий колектив як об'єкт та суб'єкт навчання і виховання дітей з порушеннями мовлення	2	4	12
8.	Ігрова діяльність дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку	2	6	12
Всього за курсом 150 годин		18	36	96

Розділ 4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

4.1.1. План лекцій для денної форми навчання

№ лекції / кількість годин	Тема лекції	Ключові питання, які розглядаються
Лекція 1 / 2 години	Виховна система: сутність, структура, характеристика основних компонентів	Поняття «виховання». Мета і завдання виховання дітей з порушеннями мовлення. Виховання і процес соціалізації дитини. Ідеал виховання. Мета виховання. Мета виховання на різних етапах історичного розвитку. Завдання виховання дітей дошкільного віку. Державна національна програма «Освіта. Україна ХХІ століття», Закони України «Про освіту», «Про дошкільну освіту». Поняття «виховна система», етапи розвитку виховної системи. Критерії сформованості виховної системи. Група і клас як виховні системи.
Лекція 2 / 2 години	Напрямки виховання дітей з порушеннями мовлення	Фізичний розвиток і фізичне виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Розумовий розвиток і розумове виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Моральний розвиток і моральне виховання дітей дошкільного віку. Завдання трудового виховання. Естетичний розвиток і естетичне виховання.

Лекція 3 / 2 години	Традиційні виховні системи	Традиційні системи виховання. Гуманістичні системи виховання. Авторські школи виховання. Сучасні системи і технології виховання. Використання сучасних виховних технологій для дітей з порушеннями мовлення. Нестандартні та інтерактивні форми та методи організації виховного процесу дітей з порушеннями мовлення.
Лекція 4 / 2 години	Принципи виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення	Виховання та розвиток особистості дитини з порушеннями мовлення. Особистість дитини як суб'єкт і об'єкт виховання. Виховання і розвиток. Загальна характеристика принципів навчання і виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення.
Лекція 5-6/ 4 години	Методи виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення	Поняття методу виховання у педагогічній діяльності. Класифікація методів навчання і виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи організації діяльності та формування досвіду суспільної поведінки особистості. Методи стимулювання та мотивації діяльності та поведінки особистості. Методи контролю, самоконтролю та самооцінки у навчання і вихованні. Умови оптимального відбору та ефективного застосування методів навчання і виховання.
Лекція 7 / 2 години	Особливості виховання дітей з порушеннями мовлення	Методи і форми організації виховного процесу. Зміст, принципи і форми виховання дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення. Особливості методів виховання. Форми організації виховання дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення. , принципи і форми виховання дітей молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення. Особливості методів виховання. Форми організації виховання дітей молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення. Особливості виховання дітей з порушеннями мовлення в умовах спеціальних закладів та закладів з інклюзивною формою навчання. Стили взаємодії в системі «педагог-вихованець»
Лекція 8/ 2 години	Дитячий колектив як об'єкт та суб'єкт навчання і виховання дітей з порушеннями мовлення	Зміст поняття «колектив» у педагогіці. Основні характеристики дитячого колективу. Структура дитячого колективу. Етапи та рівні розвитку дитячого колективу. Умови розвитку дитячого колективу. Особливості формування дитячого колективу. Методи вивчення дитячого колективу. Самоуправління у колективі. Організація колективної діяльності. Роль вихователя у формуванні міжособистісних відносин у колективі учнів з порушеннями мовленнєвого розвитку.
Лекція 9/ 2 години	Ігрова діяльність дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку	Місце гри у педагогічному процесі. Зміст та умови ігрової діяльності. Особливості ігрової діяльності дітей із вадами мовлення. Планування ігрової діяльності в різних вікових групах. Особливості організації ігрової діяльності дошкільників із різними мовленнєвими порушеннями. Керівництво ігровою діяльністю.

4.2. План практичних (семінарських, лабораторних, підгрупових) занять

4.2.1. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять для денної форми навчання

№ лекції / кількість годин	Тема практичних	Ключові питання, які розглядаються
Семінарське 1-2 / 4 години	Виховна система: сутність, структура, характеристика основних компонентів	Поняття «виховання». Мета і завдання виховання дітей з порушеннями мовлення. Виховання і процес соціалізації дитини. Ідеал виховання. Мета виховання. Мета виховання на різних етапах історичного розвитку. Завдання виховання дітей дошкільного віку. Державна національна програма «Освіта. Україна XXI століття», Закони України «Про освіту», «Про дошкільну освіту». Поняття «виховна система», етапи розвитку виховної системи. Критерії сформованості виховної системи. Група і клас як виховні системи.
Семінарське 3-4 / 4 години	Напрямки виховання дітей з порушеннями мовлення	Фізичний розвиток і фізичне виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Розумовий розвиток і розумове виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Моральний розвиток і моральне виховання дітей дошкільного віку. Завдання трудового виховання. Естетичний розвиток і естетичне виховання.
Семінарське 5-6 / 4 години	Традиційні виховні системи	Традиційні системи виховання. Гуманістичні системи виховання. Авторські школи виховання. Сучасні системи і технології виховання. Використання сучасних виховних технологій для дітей з порушеннями мовлення. Нестандартні та інтерактивні форми та методи організації виховного процесу дітей з порушеннями мовлення.
Семінарське 7-8 / 4 години	Принципи виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення	Виховання та розвиток особистості дитини з порушеннями мовлення. Особистість дитини як суб'єкт і об'єкт виховання. Виховання і розвиток. Загальна характеристика принципів навчання і виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення.
Семінарське 9-11 / 6 годин	Методи виховання дітей з тяжкими порушеннями мовлення	Поняття методу виховання у педагогічній діяльності. Класифікація методів навчання і виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи організації діяльності та формування досвіду суспільної поведінки особистості. Методи стимулювання та мотивації діяльності та поведінки особистості. Методи контролю, самоконтролю та самооцінки у навчання і вихованні. Умови оптимального відбору та ефективного застосування методів навчання і виховання.
Семінарське 12-13 / 4 години	Особливості виховання дітей з порушеннями мовлення	Методи і форми організації виховного процесу. Зміст, принципи і форми виховання дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення. Особливості методів виховання. Форми організації виховання дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення. , принципи і форми виховання дітей молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення. Особливості методів виховання. Форми організації виховання дітей молодшого

		шкільного віку з порушеннями мовлення. Особливості виховання дітей з порушеннями мовлення в умовах спеціальних закладів та закладів з інклюзивною формою навчання. Стилї взаємодії в системі «педагог-вихованець»
Семінарське 14-15 / 4 години	Дитячий колектив як об'єкт та суб'єкт навчання і виховання дітей з порушеннями мовлення	Зміст поняття «колектив» у педагогіці. Основні характеристики дитячого колективу. Структура дитячого колективу. Етапи та рівні розвитку дитячого колективу. Умови розвитку дитячого колективу. Особливості формування дитячого колективу. Методи вивчення дитячого колективу. Самоуправління у колективі. Організація колективної діяльності. Роль вихователя у формуванні міжособистісних відносин у колективі учнів з порушеннями мовленнєвого розвитку.
Семінарське 16-18 / 6 годин	Ігрова діяльність дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку	Місце гри у педагогічному процесі. Зміст та умови ігрової діяльності. Особливості ігрової діяльності дітей із вадами мовлення. Планування ігрової діяльності в різних вікових групах. Особливості організації ігрової діяльності дошкільників із різними мовленнєвими порушеннями. Керівництво ігровою діяльністю.

4.3. Завдання для самостійної роботи

Виконання завдання для самостійної роботи студентів є обов'язковим всіма студентами, проте за узгодженням з викладачем може бути виконана інша робота (тези, статті з дисципліни).

4.3.1. Теми рефератів.

1. Основні цінності сучасного виховання.
2. Процес виховання, його специфіка, структурні елементи, рушійні сили.
3. Українська виховна система в контексті світових культурних процесів.
4. Зарубіжна педагогіка про мету виховання.
5. Інтеграція всіх напрямків виховної роботи як умова формування творчої особистості громадянина України.
6. Сучасне тлумачення принципу народності і його застосування в роботі передових учителів України.
7. В.О.Сухомлинський про відповідність виховання віковим та індивідуальним особливостям дитини.
8. Гуманна особистість і шляхи її виховання.
9. Методи виховання в умовах формування відносин співтворчості.
10. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів виховання.
11. В.О.Сухомлинський про використання у початковій школі методів стимулювання.
12. Особливості вимог і контролю в роботі з дітьми з ТПМ.
13. Виховна робота та булінг в умовах інклюзії.
14. Самовиховання: історія, теорія, методика.
15. Самовиховання: суть, умови, етапи, прийоми.
16. Перевиховання: історія, теорія, методика.
17. Перевиховання, його функції, етапи і принципи.
18. Основні форми організації виховання дітей з ТПМ в умовах інклюзії.
19. Особливості розумового виховання учнів в педагогічній спадщині В. О.Сухомлинського.
20. Формування наукового світогляду молодших школярів з ТПМ.
21. Забезпечення культури розумової праці учнів на уроці (за В. О.Сухомлинським).
22. Моральне виховання як основа вихованості молодшого школяра з ТПМ.

Вимоги до написання рефератів:

Метою написання реферату служить більш глибоке розуміння теми. Крім того, коли ми працюємо над рефератом, у нас виробляються навички організованості та цілеспрямованості, що корисно не тільки в навчанні.

- Обрану тему можна перефразовувати, звузити, розширити тощо.
- Окрім реферативного опису робота обов'язково(!!!) повинна містити виклад власних думок студента по обраній темі.
- Робота повинна мати логічну структуру (вступ, основну частину, висновки).
- При написанні основної частини, рекомендується відштовхуватися від визначень ключових понять теми. Наприклад, якщо вибрана тема «Виховання і самовиховання особистості», то ключовими тут будуть поняття «особистість», «виховання», «самовиховання».
- Використання не менше трьох літературних джерел серед яких повинні бути представлені не тільки підручники, але й наукові праці дослідницького характеру (статті, монографії);
- Обов'язкова наявність списку літератури;
- Обов'язкова наявність посилань (у квадратних дужках) на використані літературні джерела.
- У якості літературних джерел допускається використання статей або інших оригінальних наукових матеріалів, узятих з мережі Інтернет. Але не готові реферати, курсові, контрольні, тощо.
- Самостійність роботи – найголовніша обов'язкова вимога. Робота обов'язково проходить перевірку «на плагіат»; готові реферати, «викачані» з популярних студентських сайтів не приймаються.

Вимоги до оформлення письмової тематичної роботи:

- Мова – державна.
- Стиль – науковий.
- Послідовність – логічна.
- Формат сторінок – А4.
- Шрифт та розмір – Times New Roman, 14.
- Міжрядковий інтервал – полуторний.
- Обсяг реферату: 10-20 стор.
- Поля: ліве поле – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє і нижнє – 20 мм.
- Простий план – 3-4 розділи.
- Список джерел – 10-15 найменувань.
- Заголовки розділів пишуться – ВЕЛИКИМИ літерами.
- Заголовки підрозділів пишуться – Маленькими літерами (крім першої).

4.3.2 Укладання словника

З метою кращого розуміння складних питань психологічної теорії та практики, глибокого проникнення в сутність тих чи інших соціально-психологічних проблем, знайти правильний вихід зі складних життєвих ситуацій пропонується укласти словник педагогічних термінів.

Вимоги до його укладання: тип словника – енциклопедично-довідковий (словникова стаття складається з двох частин – назви поняття і його означення (дефініції). Статті у словнику розміщуються в алфавітному порядку. Формат сторінки А4. Шрифт – Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал – 1,15. Поля: справа, зліва, зверху, знизу – 20 мм.

4.3.3. Неформальна освіта

Самостійне опрацювання курсів неформальної освіти – онлайн-курси (або окремі модулі курсів) на освітніх платформах **Prometheus, EdEra, Coursera**.

За результатами проходження програм неформальної освіти мають бути надані сертифікати, що засвідчують завершення курсу.

Зміст онлайн-курсу має відповідати змісту академічної дисципліни (або окремих тем).

Враховуватимуться ті онлайн-курси, які здобувач освіти пройшов під час навчання за відповідною освітньою програмою та які завершилися отриманням сертифікату (5 – 15 балів із урахуванням обсягу онлайн-курсу).

Рішення про зарахування кредитів і результатів навчання ухвалює кафедра

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Ноутбук з підключенням до мережі Інтернет та проектор.

4.5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

1) інтерактивний метод, пояснювально-ілюстративний, метод наукового порівняння, метод проектів у формі індивідуальних/групових навчальних проектів, частково-пошуковий метод, дослідницький метод.

2) вирішення творчих практичних завдань.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

1) доповіді;

2) дискусійне обговорення проблемних питань;

3) рішення практичних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни може проводитися у формах:

1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів на лекції щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

3) виконання поточних контрольних робіт у формі відкритих питань;

4) Індивідуальна робота передбачає виконання наукових робіт у вигляді рефератів

5) вирішення практичних завдань.

Структура екзаменаційного білету: три теоретичні питання.

Розділ 5. Підсумковий контроль

5.1. Питання для підготовки до заліку

1. Розкрийте сутність процесу виховання дітей з ТПМ у мовах інклюзії, його особливості.
2. Розкрийте специфічні особливості процесу виховання дітей з ТПМ у мовах інклюзії.
3. Що є головною метою національного виховання на сучасному етапі.
4. Поясніть, чому кінцевою метою виховання особистості є її підготовка до виконання комплексу ролей, необхідних для суспільного життя?
5. Проаналізуйте цілі виховання, що передбачаються у сучасній зарубіжній педагогіці.
6. Розкрийте завдання виховання дітей з ТПМ у мовах інклюзії.
7. Назвіть державні документи у яких визначено головну мету, пріоритетні напрямки, основні шляхи реформування української системи національного виховання.
8. Назвіть функції виховного процесу дітей з ТПМ у мовах інклюзії.
9. Розкрийте рушійні сили процесу виховання дітей з ТПМ у мовах інклюзії.
10. Відомо, що процес виховання залежить від об'єктивних і суб'єктивних чинників. Назвіть їх.
11. Якими критеріями визначається міра вихованості людини?
12. Назвіть основні складові виховання, реалізація яких забезпечує всебічний і гармонійний розвиток особистості.
13. Відомо, що основні завдання виховної діяльності зумовлені пріоритетними напрямами реформування школи, визначеними Державною національною програмою «Освіта» («Україна ХХІ століття»). Назвіть їх.
14. Назвіть структурні елементи процесу виховання.
15. Здійсніть класифікацію основних закономірностей виховання.

16. Розкрийте зміст основних закономірностей процесу виховання дітей з ТПМ у мовах інклюзії.
 17. У чому сутність принципів виховання?
 18. Розкрийте зміст принципів виховання, обґрунтуйте їх взаємозв'язок.
 19. Охарактеризувати головні принципи виховання згідно з «Концепцією національного виховання».
 20. Доведіть соціальне значення принципів національного виховання як основи вдосконалення виховного процесу у сучасній школі.
 21. Обґрунтуйте, що загальні принципи виховання включають в себе і принципи педагогіки і народознавства.
 22. Розкрийте сутність методу виховання, його особливості.
 23. Розкрийте сутність групи методів формування свідомості особистості.
 24. Визначте вимоги щодо проведення бесіди з учнями.
 25. Дайте коротку характеристику прийомів, що сприяють підвищенню ефективності фронтальної бесіди.
 26. В чому, на Вашу думку, полягає особливість виховного впливу прикладом?
 27. Назвіть умови, яких необхідно дотримуватись при використанні методів формування свідомості особистості.
 28. Розкрийте сутність методів організації діяльності спілкування та формування досвіду суспільної поведінки.
 29. Розкрийте зміст методів організації діяльності спілкування та формування досвіду суспільної поведінки, їх функції та значення.
 30. Охарактеризуйте шляхи і етапи формування громадської думки.
 31. Сформулюйте вимоги, яких слід дотримуватись при використанні методу вправ.
 32. Чому метод привчання має особливе значення у вихованні?
 33. Доведіть, що застосування методу доручення вимагає врахування індивідуальних особливостей учнів.
 34. Розкрийте значення створення виховуючих ситуацій.
 35. Розкрийте сутність методів стимулювання діяльності і поведінки.
 36. Схарактеризуйте методи стимулювання діяльності і поведінки, їх функції та значення.
 37. Визначте умови підвищення виховної ефективності заохочення і покарання.
- Практичний блок: Розв'язування педагогічних ситуацій. Моделювання. Складання й аналіз структурно-логічних схем.

1.2. Зразок «нульового» варіанту іспитового/залікового білету

Чорноморський національний університет ім. Петра Могили Рівень вищої освіти – перший бакалаврський Навчальна дисципліна – Теорія та методика виховання дітей з ТПМ БІЛЕТ 1. Охарактеризуйте шляхи і етапи формування громадської думки. 2. Сформулюйте вимоги, яких слід дотримуватись при використанні методу вправ. 3. Чому метод привчання має особливе значення у вихованні? <i>Білет затверджено на засіданні кафедри Соціальної роботи, управління і педагогіки Протокол №___ від _____ 2024 року</i> <table><tr><td>Завідувач кафедри</td><td>Н.В. Савінова</td></tr><tr><td>Екзаменатор</td><td>М.І. Берегова</td></tr></table>		Завідувач кафедри	Н.В. Савінова	Екзаменатор	М.І. Берегова
Завідувач кафедри	Н.В. Савінова				
Екзаменатор	М.І. Берегова				

Розділ 6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

6.1. Система оцінювання роботи студентів

Контроль рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється шляхом перевірки знань студентів на іспиті згідно розкладу сесії.

У відповідності до положення про систему рейтингової оцінки знань студентів при вивченні дисципліни застосовується наступна система оцінювання роботи студентів.

6.1.1. Денна форма навчання

I семестр			
№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1	Опитування та виступи на групових заняттях	18 x 3 = 54	Протягом семестру
2	Підготовка та захист реферату	16	Протягом семестру
3	Залік	30	
	Всього	100	

6.1.2. Заочна форма навчання

I семестр			
№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1	Опитування та виступи на групових заняттях	4 x 10 = 40	Протягом семестру
2	Написання контрольної роботи у формі тесту (для студентів ЗФН)	20	Останнє лекційне / семінарське заняття
3	Іспит	40	Атестація
	Всього	100	

6.2. Критерії оцінювання

6.2.1. Опитування та виступи на групових заняттях – форма контролю, яка дозволяє оцінити вміння студентів самостійно опрацьовувати матеріал та викладати його, відповідати на запитання викладача та колег. Максимальна оцінка за відповідь на семінарському занятті – 3 бали. Критеріями для оцінювання виступають:

Оцінка 3 бали ставиться у випадку:

- студент вільно володіє, визначеними програмою, знаннями й уміннями;
- правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;
- висловлює власне ставлення до навчального матеріалу;
- відповідь чітка і завершена;
- мова добра.

Оцінка 2 бали ставиться в такому випадку:

- студент користується лише окремими знаннями й уміннями;
- порушує логіку викладу;
- відповідь недостатньо самостійна;
- аргументація слабка;
- є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках;
- мова спрощена.

Оцінка 0-1 бали ставиться в разі незнання більшої частини матеріалу, відсутності будь-якої логіки викладу, а саме:

- студент не володіє необхідними для здійснення завдання вміннями;
- головного фактичного матеріалу не знає.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6.2.2. Написання контрольної роботи (тестові завдання).

Критеріями оцінювання виступають: правильна відповідь на одне тестове питання 1 бал (1х30=30).

6.2.3. Підготовка доповіді

Перелік доповідей подано у пункті 4.3.2. Доповідь повинна бути завантажена у систему Moodle до її презентації. Критеріями оцінювання доповіді виступають:

усна презентація доповіді на семінарському занятті. Критерії аналогічні критеріям опитування на групових заняттях (50%);

повнота відповідей на питання поставленні після презентації доповіді (50% оцінки).

6.2.4. Підготовка есе.

Перелік тем есе подано у пункті 4.3.2. Есе необхідно завантажити у систему Moodle. Критеріями оцінювання виступають:

- 1) повнота розкриття теми роботи (50%, 5 балів);
- 2) опора на першоджерела відповідно до теми роботи (30%, 3 балів);
- 3) дотримання вимог до структури роботи та технічного оформлення (20%, 2 бали).

Розділ 7. Рекомендовані джерела інформації

1. Берегова М. І., Савінова Н. В. Деонтологічна компетентність корекційного педагога в умовах інклюзивного навчання. Молодий вчений. Херсон, 2015. № 2 (17). С. 99-101.
2. Берегова М. І., Савінова Н. В. Культура мовлення як складова деонтологічної культури корекційного педагога у системі інклюзивної освіти. Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки). Збірник наукових праць / за ред. В.М. Синьова, О.В. Гаврилова. Вип. V. В 2-х т., том 1. Кам'янець-Подільський : ПП Медобори-2006, 2015. С. 292-302.

3. Берегова М. І., Савінова Н. В. Підготовка корекційного педагога до роботи в інклюзивному середовищі: інваріантна складова. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови: зб. наук. праць за ред.. В.В. Засенка, А.А. Колупаєвої. К.: ТОВ «Наша друкарня», 2017. Вип. 13. С. 216-225.
4. Біляковська О. О. Професійна компетентність учителя як складова ефективної педагогічної діяльності. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. С. 229-234. URL: <http://lib.mdpu.org.ua/nvsp/BAK7/7/37.pdf>. (Дата звернення: 22.02.2017).
5. Боряк О. В. Професійна підготовка вчителів-логопедів до роботи з розумово відсталими дітьми молодшого шкільного віку. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2015. № 4. С. 9-17.
6. Вчитель і асистент: ролі і відповідальність. URL: [http://www.educationinclusive.com/wp-content/docs/ ATATeacher and Teachers Assistants_Roles _and_Responsibilities_. UKR.pdf](http://www.educationinclusive.com/wp-content/docs/ATATeacher_and_Teachers_Assistants_Roles_and_Responsibilities_.UKR.pdf). (Дата звернення: 11.01.2017)
7. Гладуш В. А. Шляхи вдосконалення професійної підготовки логопедів в Україні (1960-ті рр.). Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2014. № 1. С. 56-66.
8. Давиденко Г. В. Інклюзія у вищих навчальних закладах Європейського Союзу : монографія. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 314 с.
9. Давиденко Г. В. Умови впровадження інклюзивного навчання у вищих навчальних закладах Європейського Союзу (психолого-ментальний, організаційний та соціальний аспекти) : навч. посібник. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 102 с.
10. Дятленко Н. М., Софій Н. З., Мартинчук О. В., Найда Ю. М. Асистент вчителя в інклюзивному класі : Навч.-метод. посіб. К. : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 250 с.
11. Включення і рівність. Моніторинг включення стандартів Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю до «Національної стратегії у сфері прав людини» та інших довгострокових рішень в Україні. Звіт громадських об'єднань людей з інвалідністю. ГС ВГО «Національна Асамблея людей з інвалідністю України», 2020.
12. Волгіна О. М. Соціальний супровід людей з інвалідністю на робочому місці : посібник / О. М. Волгіна, О. Л. Іванова ; ПРООН в Україні, Спільна Програма «Сприяння інтеграційній політиці та послугам для людей з інвалідністю в Україні». – К. : Ваіте, 2018. – 36 с.
13. Воронцова Т. В. Вчимося жити разом: посібник для вчителя з розвитку соціальних навичок у курсі «Основи здоров'я» (початкова школа) / Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко та ін. – Київ : Видавництво «Алтон», 2016. – 232 с.
14. Індекс інклюзії: розвиток навчання та участі в життєдіяльності шкіл : посіб. / Т. Бут; пер. з англ. – К. : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 190 с.
15. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik для педагогів і батьків / уклад. Н. В. Засеркова, А. О. Трейтяк. – К., 2016. – 68 с. 7. Колупаєва А. А. Діти з особливими потребами та організація їх навчання : навч.-метод. посіб. / А. А. Колупаєва, Л. О. Савчук. – К. : Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. – 273 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
16. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія / А. А. Колупаєва. – К. : «Самміт-Книга», 2009. – 272 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).

1.2 Допоміжна література

2. Засенко В.В. Рівний доступ до якісної освіти дітей з особливими потребами / Кроки до демократичної освіти:– 2002. – №1. – С. 34.
3. Колупаєва А.А. До проблеми понятійно-термінологічних визначень у сучасній спеціальній педагогіці // Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі: Наук.-метод. зб. Випуск 8. – К., 2006. – С. 105-109.
4. Колупаєва А.А. Програма курсу «Основи інклюзивної освіти» для вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра (спеціаліста, магістра педагогічного спрямування). – К.: «А.С.К.», 2012. – 31 с.

5. Канадсько-український проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні», 2011 / www.education-inclusive.com www.ussf.kiev.ua © Колупаєва А.А., 2011
6. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи. Монографія. – К.: САММІТ-книга, 2008.
7. Колупаєва А.А. Савчук Л.О. Діти з особливими потребами та організація їх навчання, - К, 2011.
8. Лупарт, Д., Веббер, Ч. (2002). Шкільна реформа в Канаді: перехід від роздільних систем освіти до інклюзивних шкіл. *Exceptionality Education Canada*, 12 (2), 7-52.

7.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Пошукова система Google Scholar <http://scholar.google.com/>
2. Пошукова система Base <https://www.base-search.net/>
3. Система пошуку наукової інформації у відкритих архівах України (SSM) <https://oai.org.ua/>
4. **www.logoped.in.ua**
5. <http://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/6711/>
6. <https://vseosvita.ua/course>